

Εξώφυλλο

ISSN: 2944-9391

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2023 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #276

**ΑΚΙΝΗΤΑ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ:
ΑΝΑΠΤΥΞΗ Ή «ΦΟΥΣΚΑ»;**

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

Κεντρική πλατεία
Ιωαννίνων: έτοιμη
το καλοκαίρι

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ πλατεία της πόλης των Ιωαννίνων, εδώ και εννιά μήνες, βρίσκεται υπό κατασκευή..
<https://typos-i.gr/article/kentrikh-plateia-iwanninwn-etoimh-kalokairi>

Κόμβος Εγνατίας: Όχι
ο δρόμος που
θα έπρεπε να υπάρχει

Τα Γιάννενα συνεχίζουν να διατηρούν ένα πολύ πα-
ράξενο ρεκόρ: είναι η μοναδική πόλη κατά μήκος της
Εγνατίας που δεν διαθέτει κανονικό κόμβο εισόδου-ε-
ξόδου, με συνεχή ροή οχημάτων.
<https://typos-i.gr/article/kombos-egnatias-oxi-o-dromos-poy-8a-eprepe-na-yarxei>

Στιγματίτυπα της πόλης:
ένα στενό που αλλάζει
και αυτό...

Το στενό της Γούναρη, στο κέντρο των Ιωαννίνων,
ακριβώς απέναντι από το Ρολόι, είναι ένα από τα πιο
χαρακτηριστικά της πόλης.
<https://typos-i.gr/article/stigmatiypa-ths-polhs-ena-steno-poy-allazei-kai-ayto>

Ιτς Καλέ: Τα οθω-
μανικά μαγειρεία
μέσα στον χρόνο...

<https://typos-i.gr/article/ta-othwmanika-mageireia-mesa-ston-xrono>

Αν σας **αρέσει** ο Τύπος Ιωαννίνων, μπορείτε να τον **στηρίξετε**

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr μπαίνει στα 7 χρόνια ζωής. Το καλοκαίρι του 2023 θα τα κλείσουμε.

Μέχρι σήμερα, οι εργαζόμενοι-ες του Τύπου έχουμε καταφέρει πράγματα που συνήθως χρειάζονται πολύ περισσότερο χρόνο για να γίνουν:

Εδώ μπορείτε να διαβάσετε τις ειδήσεις, γνωρίζοντας ότι θα βρείτε αναλυτικά, έγκυρα στοιχεία, χωρίς «φτηνά κόλπα», με σεβασμό στο αναγνωστικό κοινό, αλλά και σε όσους-ες είναι αποδέκτες της κριτικής. Οι καιροί είναι δύσκολοι για όλους και όλες. Είναι και για εμάς.

Οι καιροί δεν είναι εύκολοι για ένα ανεξάρτητο μέσο ενημέρωσης, αυτοδιαχειριζόμενο, με κανονικές θέσεις εργασίας, από το οποίο ζούνε -ως μοναδική δουλειά- οι εργαζόμενοι-ες του.

Τι σας αφορούν αυτά; Μπορεί και τίποτα.

Αν όμως νιώθετε ότι σας αφορούν, υπάρχει η δυνατότητα να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων.

Μπορείτε να διαλέξετε κάποια από τις συνδρομές που παρέχονται μέσω της πλατφόρμας Patreon.

Οι συνδρομητές-τριες, μέσω της πλατφόρμας, **έχουν**

πρόσβαση σε υλικό που δεν κυκλοφορεί στο site ή μπορούν να διαβάσουν πρώτα, πχ το Εξώφυλλο, εκεί, πριν αυτό κυκλοφορήσει.

Επίσης, **συμμετέχουν αυτόματα σε κληρώσεις για εισιτήρια θεαμάτων** στην πόλη των Ιωαννίνων.

Κάθε **καινούργια συνδρομή, συνοδεύεται από ένα αντίτυπο του βιβλίου** «Οι αποστάτες, τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι».

Αν το αποφασίσετε, η διαδικασία είναι απλή: Ακολουθείτε τον σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

- Φτιάχνετε έναν λογαριασμό (με τον κλασικό τρόπο, mail-κωδικός)
- Διαλέγετε τη συνδρομή
- Πληρώνετε με κάρτα ή paypal

Κατόπιν, μπορείτε να παρακολουθείτε τη συνδρομή σας (και το αποκλειστικό υλικό, τις προσφορές κ.λπ.), είτε από το λογαριασμό σας στο patreon, είτε από την εφαρμογή του patreon, για κινητά.

Εκτός του patreon, ένας ακόμα τρόπος ενίσχυσης είναι το paypal

Εδώ, μπορείτε να καταθέσετε κάποιο ποσό: [paypal.me/sxhma](https://www.paypal.me/sxhma)

Ακόμα όμως και δεν κάνετε τίποτα από όλα αυτά, και πάλι ευχαριστούμε για όλα.

Ακίνητα: ενοίκια, «φούσκες» και αγορά

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Το μεγάλο ερώτημα της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα, δεν έχει εύκολες απαντήσεις για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα, η «εξωγενής» παρέμβαση με συμφωνίες τύπου «golden visa» που δίνουν δικαιώματα σε αγοραστές να καθορίσουν μια ρηγμαμένη, μετά από μια δεκαετία μνημονίων, αγορά, διαμορφώνει και τις τιμές, αλλά και πολύ περισσότερο τις χρήσεις και τις ίδιες τις γειτονιές.

Επίσης, η ακολουθία της προηγούμενης «φούσκας» των ακινήτων, όταν δηλαδή αγόραζε όλος ο κόσμος, σε συνδυασμό με την επικυριαρχία των funds και των τραπεζών, απειλεί (και) την κοινωνική συνοχή, εκτός από το ό,τι καθορίζει σε σημαντικό βαθμό την αγορά.

Ακόμα, μια σειρά «παράπλευρες οικονομίες» που δεν θα έπρεπε να αλληλοεπηρεάζονται, αλλά το κάνουν, διαταράσσονται. Δείτε πχ την αγορά ενοικίων στα Γιάννενα, τα δύο τελευταία χρόνια με τη συνεχή μείωση του πιο δραστήριου ακαδημαϊκού κομματιού, των πρωτοτετών.

Ας δούμε μερικά στοιχεία που αφορούν τα Γιάννενα και την Ήπειρο:

■ Μέσα σε ένα χρόνο, τριπλασιάστηκαν καταρχάς οι πλειστηριασμοί. Από 33 το 2021, καταγράφηκαν 93 το 2022 (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ-εφετείο Ιωαννίνων).

■ Στο ίδιο διάστημα, οι αγοραπωλησίες κινήθηκαν στα ίδια επίπεδα με μικρή μείωση: 2.262 το 2022, 2.378 το 2021.

■ Την τελευταία προ πανδημίας χρονιά, το 2019 είχαν καταγραφεί πολύ λιγότερες αγοραπωλησίες ακινήτων: 1.550 συνολικά, στην εφετειακή περιφέρεια.

■ Πριν από μια δεκαετία, το 2013, στην απαρχή της κρίσης δηλαδή, είχαν καταγραφεί 1.054 αγοραπωλησίες.

■ Το 2003, τη «χρυσή χρονιά» πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, είχαν γίνει συνολικά 3.068 στην εφετειακή περιφέρεια, οι 1.820 εκ των οποίων μόνο στο νομό Ιωαννίνων.

Υπάρχει δηλαδή μια δειλή επιστροφή σε προ κρίσης αριθμούς, αλλά με πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά από αυτά μιας εικοσαετίας πριν.

Την ίδια ώρα, τα ενοίκια στα Γιάννενα εκτιμώνται στο 6 ευρώ το τετραγωνικό

(σύμφωνα με τα στοιχεία της RE/MAX), για το 2023.

Τα στοιχεία ωστόσο δεν είναι ακριβή, υπό την έννοια ότι προέρχονται από τα δεδομένα των μεσιτικών εταιριών. Το μεσιτικό portal sbritogatos.gr υπολογίζει την τιμή του τετραγωνικού στα Γιάννενα, βάσει των αγγελιών που διαχειρίζεται, στα 7,92 ευρώ το τετραγωνικό για το γ' τρίμηνο του 2023.

Φτηνά πάντως, δεν είναι...

ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ» ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Στον τομέα της αγοράς, τα πράγματα είναι δύσκολα για τα μέσα εισοδήματα. Το πρόγραμμα «Σπίτι μου» που «ηλικοποιήσε» την επιδότηση αγοράς κατοικίας, έκλεισε με κάτι παραπάνω από 9.300 δάνεια σε όλη τη χώρα. Μόλις 40.000 αιτήσεις έγιναν συνολικά, πράγμα λογικό αν σκεφτεί κανείς ότι μάλλον, στην Ελλάδα σήμερα ένας άνθρωπος 25 ετών δεν είναι σε θέση να αγοράσει σπίτι αν δεν έχει ήδη εξασφαλισμένα και μεγάλα γενικά εισοδήματα. Στην Ήπειρο, οι εγκρίσεις για το πρόγραμμα ήταν κάτω από το 6% του συνόλου...

Η Ήπειρος και τα Γιάννενα όμως έχουν και άλλες παραμέτρους που επηρεάζουν σταθερά την αγορά. Πρώτον, ότι αντίθετα με ό,τι αναπαράγεται άκριτα και κυρίως από δημόσια πρόσωπα με υψηλά συνήθως εισοδήματα, η Ήπειρος δεν είναι η «φτωχότερη περιοχή της Ευρώπης».

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία (ΕΛΣΤΑΤ, 2011), στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν 128.017 κατοικίες, 99,69% ιδιοκατοικούμενες και 22.544 ενοικιαζόμενες. Σε μεγάλο κομμάτι (περίπου το 25%) παρέχουν 20-29 τμ. ανά κάτοικο.

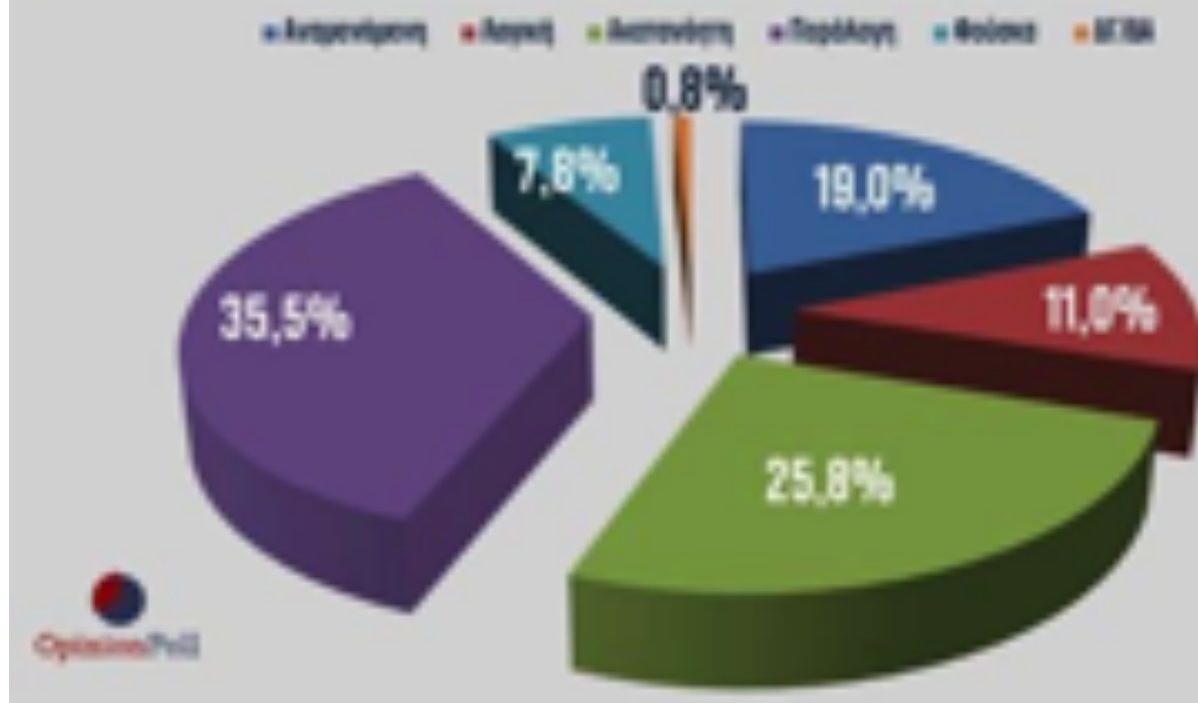
Στις τραπεζικές καταθέσεις δε, ο νομός Ιωαννίνων βρίσκεται οριακά στη δεκάδα των νομών με τις υψηλότερες στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων Αττικής-Θεσσαλονίκης (στοιχεία Τράπεζας της Ελλάδας, Ιούνιος 2023).

ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΕΝΟΙΚΙΑ, ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ, AIRBNB

Οι παράγοντες που επηρεάζουν σημαντικά την αγορά κατοικίας, είναι πολλοί. Στα Γιάννενα ειδικά, όπου οι πρωτοετείς φοιτητές έχουν μειωθεί κατά 2.000 και πλέον άτομα τα τελευταία δύο χρόνια και υπό την πίεση της ακρίβειας που επιβάλλει νέα «χαρακτηριστικά φοίτησης» (διαμονή σε airbnb για την εξεταστική ή υποχρεωτικά εργαστήρια π.χ.), η φοιτητική αγορά επηρεάζεται σημαντικά, χωρίς ωστόσο τα ενοίκια να πέφτουν.

Από την άλλη, η οικοδομική δραστηριότητα είναι ανοδική: +8% τον περασμένο Ιούλιο (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ) σε άδειες, +24,4% σε τετραγωνικά μέτρα.

Πώς χαρακτηρίζετε τη μέχρι τώρα άνοδο των ακινήτων τα τελευταία χρόνια;

«Παράλογη η άνοδος των τιμών»

ΤΙ ΠΙΣΤΕΥΟΥΝ όμως οι πολίτες για την αγορά ακινήτων; Σύμφωνα με μια πρόσφατη έρευνα της Opinion Poll, το 69,1% των ερωτηθέντων θεωρεί «παράλογη», «ακατανόητη» και «φούσκα» την άνοδο των τιμών των τελευταίων ετών, όμως την ίδια στιγμή το 71,7% περιμένει πως το επόμενο εξάμηνο οι τιμές θα ανέβουν λίγο ή πολύ και το 18,1% αναμένει να μείνουν σταθερές.

Επίσης, το 61,7% των πολιτών περιμένουν να συνεχιστεί η αύξηση των ενοικίων (54% οι πωλητές ακινήτων), την ώρα που το 40,9% ζητά μείωση ΕΝΦΙΑ και φόρων για να ανοίξουν τα 750.000 κλειστά σπίτια (42,4% οι ιδιοκτήτες). Το 33,7% προκρίνει την επιδότηση για ανακαίνιση και ενεργειακή αναβάθμιση (27,1% οι ιδιοκτήτες), το 15,6% ζητάει μέτρα για την καλύτερη προστασία του ιδιοκτήτη (22,4% οι ιδιοκτήτες) και το 5,3% ταχύτερη επίλυση διαφορών.

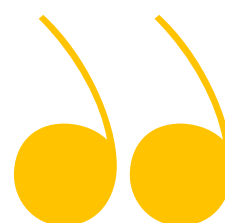
Το 28,4% των πολιτών περιμένει ότι τα νέα μέτρα για τις βραχυχρόνιες μισθώσεις τύπου AirBnB θα οδηγήσουν πολλούς ιδιοκτήτες να αποσύρουν τα ακινήτά τους από την αγορά, ενώ το 47,7% περιμένει πως λίγοι ιδιοκτήτες θα το πράξουν.

Η αγορά ακινήτων είναι ακρογωνιαίος λίθος για την τοπική οικονομία, ειδικά στα Γιάννενα, ειδικά στην περίοδο που προσδοκούν να βελτιώσουν τις ανοδικές, πλην «ανεμικές» ακόμα, τουριστικές τους επιδόσεις.

Ένα κομμάτι αυτών, είναι νεόδημιτες πολυκατοικίες διαμερισμάτων βραχείας διαμονής-κάτι ενδιάμεσο μεταξύ του ξενοδοχείου και του ιδιωτικού airbnb δηλαδή. Μια αναζήτηση στη σχετική πλατφόρμα για τα Γιάννενα, θα επιστρέψει περίπου 220 χώρους που διατίθενται στην πόλη, ενώ το AirDNA, μια πιο εξειδικευμένη σε δεδομένα πλατφόρμα, αποδίδει τα εξής (στις 24/11/23): 498 χώροι, αυξημένοι κατά 29% σε σχέση με πέρυσι, με ημερήσια απόδοση περίπου 73 ευρώ και πληρότητα 43%.

ΕΝ ΤΕΛΕΙ;

Η αγορά ακινήτων είναι ακρογωνιαίος λίθος για την τοπική οικονομία, ειδικά στα Γιάννενα, ειδικά στην περίοδο που προσδοκούν να βελτιώσουν τις ανοδικές, πλην «ανεμικές» ακόμα, τουριστικές τους επιδόσεις. Φυσικά, η τουριστική «μονοκαλλιέργεια» μόνο θετικά αποτελέσματα δεν θα έχει, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, ενώ η φοιτητική αγορά παρουσιάζει κάποια πρώτα σημάδια κόπωσης. Τέλος, σημασία έχει και ο ρόλος των φορέων και η «χωροταξία» υπηρεσιών και δομών, που αλλάζει τις ισορροπίες όταν αναζητείται στέγη και πώς θα εξελιχθούν σχέδια όπως αυτό του παλιού Πανεπιστημίου στη Δομπολή, όπου φιλοδοξείται να συγκεντρωθούν πολλές δημοτικές υπηρεσίες που σήμερα, διασπείρονται στην πόλη.

**Οι «25+1
ρετρό
ιστορίες»**

**ΚΑΙ
«Οι 'αποστάτες'
τα ρέντζελα
και οι δήμαρχοι»**

**Οι δύο
εκδόσεις
του Τύπου
Ιωαννίνων
και της
ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
στα βιβλιοπωλεία
των Ιωαννίνων**

Από Μπάγια, Κήποι

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

Οι Κήποι είναι ένα από τα σημαντικά χωριά του Κεντρικού Ζαγορίου. Ένα χωριό που απέχει περίπου 40 χλμ. από τα Ιωάννινα, και το οποίο μέχρι πριν έναν αιώνα περίπου είχε την ονομασία «Μπάγια».

Η αλλαγή της ονομασίας του χωριού έγινε το 1928. Για την προέλευση της ονομασίας «Μπάγια» υπάρχει διχογνωμία. Γλωσσολόγοι τη συσχετίζουν με τη σλάβικη λέξη που σημαίνει «λουτρό». Ο γλωσσολόγος Κώστας Ευ. Οικονόμου («Τα οικωνύμια του νομού Ιωαννίνων-Γλωσσολογική εξέταση», 2002, Ιωάννινα) συσχετίζει το τοπωνύμιο με αλβανική λέξη που σημαίνει «τόπος μπάνιου».

Όποια και να είναι η προέλευση της ονομασίας «Μπάγια», αυτή σχετίζεται με το νερό το οποίο έχει έντονη παρουσία στην περιοχή.

Δεν είναι τυχαίο που και η νέα ονομασία του χωριού, «Κήποι», συνδέεται έμμεσα με το υδάτινο στοιχείο. Το... νέο τοπωνύμιο οφείλεται στα μπό-

στάνια, στα χωράφια, εκατέρωθεν του Μπαγιώτικου ποταμού, όπου καλλιεργούνταν διάφορα γεωργικά είδη, όπως πατάτα.

Η Μπάγια ή οι Κήποι έχουν μια ιστορία αιώνων, καθώς φαίνεται ότι ήδη από τον 15ο αιώνα ήταν ένα μεγάλο χωριό ο πληθυσμός του οποίου αυξήθηκε κατά τον επόμενο αιώνα με τη μετοίκηση ανθρώπων από διαλυθέντες οικισμούς.

Σύμφωνα με τον λόγιο του 19ου αιώνα, Ιωάννη Λαμπρίδη, το 1870 είχε 850 κατοίκους.

Γύρω από τους Κήπους, υπάρχουν αρκετά σημαντικά πέτρινα γεφύρια. Στην είσοδο του χωριού βρίσκεται το πέτρινο γεφύρι του Κοντοδήμου ή Λαζαρίδη. Έξω από το χωριό, βρίσκεται και το γεφύρι του Μύλου που γεφυρώνει το Μπαγιώτικο ρέμα – ένα γεφύρι που εξυπηρετούσε τους κατοίκους στις μετακινήσεις του προς τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις μεταξύ άλλων. Στο Μπαγιώτικο ρέμα συναντά κανείς και το μονότοξο γεφύρι του Πετσιώνη.

Και φυσικά, υπάρχει και το τρίτοξο γεφύρι του Πλακίδα ή το Καλογερίκο γεφύρι, που βρίσκεται ανάμεσα στους Κήπους και στο Κουκούλι.

Όποια και να είναι η προέλευση της ονομασίας «Μπάγια», αυτή σχετίζεται με το νερό το οποίο έχει έντονη παρουσία στην περιοχή.

ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΤΑΞΙΔΙΑ

Άποψη της κεντρικής πλατείας της Άλμπα - διάσημη για τις γιορτές λευκής τρούφας και την παραγωγή κρασιού

Δοκιμάζοντας τρούφες και κρασιά στην Άλμπα

Ένα ταξίδι δεν είναι απλώς μια μετάβαση. Είναι γνωριμία με τόπους και ανθρώπους, είναι ιδέες, είναι εμπειρίες, είναι εικόνες και εντυπώσεις, είναι έμπνευση. Κάθε ταξίδι συνδέεται με μια πλούσια θεματολογία: από την τουριστική βιομηχανία μέχρι τις συγκοινωνίες, από τη γεωγραφία μέχρι την ιστορία, από τη λογοτεχνία μέχρι την τέχνη και από την οικονομική και κοινωνική οργάνωση μέχρι την οικολογία. Στο πλαίσιο συνεργασίας του με τον «Τύπο Ιωαννίνων», ο Γιάννης

Παπαδημητρίου, δικηγόρος και ένας άνθρωπος με μεγάλη διαδρομή στην πολιτική ζωή του τόπου και στα κινήματα, γράφει «για τα δικά μας ταξίδια», για περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς προορισμούς, για τόπους που έχει επισκεφθεί ή σκοπεύει να επισκεφθεί. Και πάντα με την ιδιαίτερη αυτή ματιά του, που βάζει στο επίκεντρο τον ταξιδιώτη και όχι τον τουρίστα.

[ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ]

Ο βροχερός Νοέμβριος είναι μήνας έντονων συγκινήσεων για τους απανταχού μανιταρόφιλους. Δικαιωματικά θα ταξιδέψουμε στο Πιεμόντε της βόρειας Ιταλίας για να επισκεφθούμε την Άλμπα, τη θεωρούμενη παγκόσμια πρωτεύουσα του διασημότερου και ακριβότερου μανιταριού, της λευκής τρούφας (tartufo bianco).

Χτισμένη στη λοφώδη περιοχή Λάνγκε, μεταξύ Απεννίνων και Άλπεων, η πόλη αποτέλεσε σημαντικό στρατηγικό και εμπορικό κέντρο κατά τη ρωμαϊκή περίοδο υπό το όνομα Alba Pompeia και, μετά από την κατάλυσή της, ακολούθησε τη μοίρα του κατατεμαχισμού της ιταλικής χερσονήσου.

Ελεύθερη πόλη στο πλαίσιο της Λίγκας της Λομβαρδίας τον 11ο αιώνα και αιώνια αντίπαλος του γειτονικού Άστι για τον έλεγχο της κοιλάδας του Τανάρο, αντικείμενο διαμάχης μεταξύ των τοπικών ηγεμόνων αλλά και των μεγάλων δυνάμεων της εποχής αργότερα, λ.χ. μεταξύ Γάλλων και Ισπανών κατά τον 16ο αιώνα, η Άλμπα αναγκάστηκε γρήγορα να οχυρωθεί ενώ έγινε γνωστή και ως «η πόλη των 100 πύργων».

Η αναγέννησή της συντελέστηκε υπό την εξουσία του βασιλικού οίκου της Σαβοΐας στο Πιεμόντε ενώ η επαναστατική διάθεση των κατοίκων της εκδηλώθηκε και το 1796, με αφορμή την άφιξη των στρατευμάτων του Ναπολέοντα, που ωστόσο γρήγορα τους απογοήτευσε, και το 1944, όταν απελευθερώθηκε για 23 μέρες από τους αντιφασίστες παρτιζάνους. Το κλίμα της εποχής περιγράφεται στα μυθιστορήματα του Φενόλιο «Οι 23 μέρες της Άλμπα» και «Τζόνι ο παρτιζάνος».

Καθόλου άδικα η πόλη φέρει τον τίτλο της «Δημιουργικής πόλης για τη γαστρονομία» της Unesco, καθώς σε αυτή κυρίως τη δραστηριότητα οφείλει τη σύγχρονη ακμή της. Ξεκινάμε από τη λευκή τρούφα, που ήταν περιζήτητη στα ρωμαϊκά συμπόσια, περιγράφηκε για πρώτη φορά από τον Πλίνιο τον πρεσβύτερο και υμνήθηκε από τον Γιουβενάλη. Στο παρελθόν έχει αποκληθεί «άρωμα του έρωτα», λόγω των αποδοθειών σ' αυτή αφροδισιακών ιδιοτήτων, αλλά και «τροφή του διαβόλου». Το 1788 ο μυκητολόγος Πίκο την ονόμασε Tuber Magnatum και, με την προσθήκη του δικού του ονόματος, έγινε γνωστή ως «Tuber Magnatum Pico».

Η ετήσια διεθνής έκθεση Fiera Nazionale Tartufo Bianco d' Alba, καθιερωμένη το 1928 και προγραμματισμένη να συμπίπτει με την περίοδο της συγκομιδής (ανοίξτε και το <https://www.fieradeltartufo.org/en/>) θα διαρκέσει φέτος μέχρι τις 3 Δεκεμβρίου.

Στιγμιότυπο από την αγορά φρέσκων μανιταριών, όπου οι τρουφοσυλλέκτες, εκθέτουν και πωλούν τα ευρήματά τους

Κάθε σαββατοκύριακο λειτουργεί στην πόλη μεγάλη αγορά φρέσκων μανιταριών, όπου, υπό τον αυστηρό ποιοτικό έλεγχο της επιτροπής εμπειρογνομόνων, οι τριφολάου, δηλαδή οι τρουφοσυλλέκτες, εκθέτουν και πωλούν τα ευρήματά τους. Μαζί με τους υπόλοιπους γευστικούς θησαυρούς της περιοχής, ενώ η έκθεση πλαισιώνεται από επιδείξεις υψηλής γαστρονομίας και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Τέλος, πριν από πέντε μέρες, στο γειτονικό Γκρινζάνε Καβούρ, στον οικογενειακό πύργο του αρχιτέκτονα της ιταλικής ενοποίησης και στη συνέχεια πρώτου πρωθυπουργού της χώρας Καμίλο Καβούρ, έγινε και η ετήσια δημοπρασία τρούφας με ιδιαίτερα υψηλές τιμές. Ως εκ τούτου, το κυνήγι της πατατόμορφης λευκής τρούφας αποτελεί επικερδή δραστηριότητα για πολλούς κατοίκους της περιοχής. Βρίσκεται θαμμένη στο χώμα σε βάθος 15-30 εκατοστών κοντά σε

ορισμένα είδη δέντρων, με τα οποία, ως μύκητας, συμβιώνει, κυρίως βελανιδιές και φουντουκίες. Ο ανεκτίμητος βοηθός ενός τριφολάου είναι ο πανάκριβος, ειδικά εκπαιδευμένος, σκύλος. Τα γουρούνια, ήμερα και άγρια, έχουν έμφυτο το ένστικτο του κυνηγού αλλά είναι αδύνατο να τα εκπαιδεύσει κανείς να μη τρώνε τις τρούφες!

Η τρούφα, καθαρισμένη προσεκτικά και κομμένη σε λεπτές φέτες, αποτελεί συνοδευτικό καρύκευμα σε ζυμαρικά, ριζότα, ομελέτες κλπ. και διατηρείται επί 10 το πολύ μέρες σε θερμοκρασία 3-6 βαθμών. Η οσμή της θυμίζει τυρί και η γεύση της καρύδι και επ' ουδενί μπαίνει σε κατάψυξη ψυγείου, γιατί χάνει το άρωμά της. Στον σύνδεσμο <https://ultimate-mushroom.com/edible/18-tuber-magnatum.html> θα βρείτε περισσότερες λεπτομέρειες και κάποιες μαγειρικές προτάσεις.

Το δεύτερο πασίγνωστο προϊόν του χα-

ρισματικού αμμο-αβεστώδους εδάφους των περιοχών Λάνγκε, Ροέρο και Μομφεράτο είναι τα κρασιά. Οι γεμάτες με αμπελώνες λοφοπλαγίες έχουν ενταχθεί από το 2011 στην κατηγορία των προστατευόμενων πολιτιστικών τοπίων της λίστας της Unesco.

Αυτή την εποχή ειδικά, το θέαμα των κοκκινοκίτρινων αμπελώνων, που ξεπροβάλλουν μέσα στην πρωινή ομίχλη, προσφέρει μια ανεπανάληπτη οπτική απόλαυση. Για τη γευστική φροντίζει η ποικιλία των σταφυλιών νεμπόλο, από την οποία προέρχονται δύο από τα γνωστότερα σκούρα κόκκινα κρασιά της Ευρώπης, το Μπαρόλο και το Μπαρμπαρέσκο. Και δεν είναι τα μόνα! Από τα υπόλοιπα μνημονεύω την ανερχόμενη Μπαρμπέρα και το λευκό Μοσκάτο ντ' Άστι, αρκετά δημοφιλές στα μπαρ των Ιωαννίνων.

Δεν τελειώσαμε όμως εδώ με τους γαστριμαργικούς θησαυρούς του τόπου. Τα φουντούκια του χρησιμοποιούνται από τον 19ο αιώνα για την παραγωγή της «τζαντούγια», μιας πάστας, που καταλήγει σε σοκολάτα. Η έδρα της γνωστής σοκολατοβιομηχανίας Φερέρο βρίσκεται στα περίχωρα της Άλμπα. Για να μην επεκταθώ στα 9 ΠΟΠ τυριά του Πιεμόντε.

Η ίδια η Άλμπα, μια πόλη 32.000 κατοίκων, διατηρεί λίγους από τους παλιούς ροδόχρωμους πύργους της αλλά αρκετές όμορφες εκκλησίες, όπως του Σαν Ντομένικο, ο καθηδρικός του Σαν Λορέντζο και η μπαρόκ Λα Μανταλένα. Εννοείται, και μουσείο τρούφας.

Κάθε Οκτώβριο διοργανώνει το Πάλιο των γαιδάρων, μια κούρσα στην οποία συναγωνίζονται οι 9 συνοικίες της πόλης, ύστερα από παρέλαση με παραδοσιακές στολές και αναπαραστάσεις ιστορικών γεγονότων. Και το Πάλιο είναι κληρονομιά του τοπικού ανταγωνισμού, καθώς το 1275 ο στρατός του Άστι πολιορκήσε την πόλη και διοργάνωσε, προκλητικά, αγώνες αλόγων έξω από τα τείχη της. Η απάντηση των πολιορκημένων ήρθε μία εβδομάδα αργότερα και ήταν κοροϊδευτική: μια κούρσα γαιδάρων!

Αργά ή γρήγορα η πόλη εξαντλείται για τον επισκέπτη αλλά είναι ανεξάντλητη η περιπλάνηση στο τοπίο των ορεινών κοιλάδων και των αμπελώνων, οπότε εξετάστε και την ενοικίαση αυτοκινήτου.

Από τις πολλές υποψήφιες εκδρομές θα συνιστούσα δύο: Η πρώτη πεζοπορική κατά μήκος της βραχώδους όχθης του Τανάρο από την Άλμπα στο Μπαρμπαρέσκο. Ο Τανάρο, νότιος παραπόταμος του Πάδου, έχει αναχθεί σε συμβολικό καταφύγιο από τα βάσανα της ζωής στο έργο του Μπέπε Φενόλιο.

Από τη σπουδαία τετράδα των Ιταλών συγγραφέων, που συνδύασαν τη συμμετοχή τους στην αντίσταση κατά του φασισμού και τη λογοτεχνική της καταγραφή

Η πόλη Νιέβε συμπεριλαμβάνεται στη λίστα των ομορφότερων χωριών της Ιταλίας. Κάτω οι κοκκινοκίτρινοι αμπελώνες, καθώς ξεπροβάλλουν μέσα στην πρωινή ομίχλη

με πιο υπόκωφους, έως και «αντι-ηρωικούς» ήχους (Παβέζε, Φενόλιο, Καλβίνο, Μενεγκέλο), οι δύο πρώτοι κατάγονται από αυτή τη γωνιά της χώρας. Έφυγαν και οι δύο πολύ πρόωρα: Ο Παβέζε αυτοκτόνησε στα 42 του και ο Φενόλιο πέθανε στα 41 του από καρκίνο των βρόγχων.

Μεταφρασμένα στα ελληνικά θα βρείτε τα μυθιστορήματα του δευτέρου «Το μεροκάματο του Σαββάτου» και το αυτοβιογραφικό «Μια προσωπική ιστορία». Οι μεταφράσεις του Τσέζαρε Παβέζε είναι περισσότερες αλλά επιλέγω το τοποθετημένο στη γενέτειρά του «Το φεγγάρι και οι φωτιές». Εάν πάλι θέλετε από την αστυνομική λογοτεχνία, στο μυθιστόρημα του Μάικλ Ντίμπντιν «Κόκκινη Ομίχλη» θα παρακολουθήσετε την προσπάθεια του επιθεωρητή Αουρέλιο Ζεν να εξιχνιάσει μια σειρά φόνων, συνδεδεμένων με ανταγωνισμούς οινοπαραγωγών, που όμως έρχονται από το παρελθόν.

Η δεύτερη προτεινόμενη εκδρομή είναι στο Νιέβε, που έλκει το όνομά του από τη ρωμαϊκή οικογένεια Ναέβια. Συμπεριλαμβάνεται στη λίστα των «ομορφότερων χωριών της Ιταλίας» και συνδυάζει το πλούσιο φυσικό τοπίο με τα μεσαιωνικά δρομάκια του και τη θεατρική κεντρική πλατεία Ιταλίας.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

■ Η Ryan πετάει από Κέρκυρα για το αεροδρόμιο Καζέλε του Τορίνο μόνο το καλοκαίρι. Από εκεί, είτε με τρένο είτε με λεωφορείο, κατευθύνεστε στην πόλη του Τορίνο και συνεχίζετε σιδηροδρομικά από τον σταθμό Porta Susa για την Άλμπα.

■ Πολύ πιο συχνές είναι οι πτήσεις προς το Μαλπένσα του Μιλάνου: Από Αθήνα οι EasyJet, Sky Express, Wizz και Aegean (η τελευταία και από Θεσσαλονίκη). Από Κέρκυρα μόνο τη θερινή περίοδο οι Neos, Ryan, Wizz και EasyJet (η τελευταία και από Άκτιο). Το λεωφορείο μέχρι την Porta Susa χρειάζεται σχεδόν 2 ώρες, επομένως, αν σκέφτεστε μίσθωση αυτοκινήτου, ξεκινήστε από εδώ.

ΣΙΝΕΜΑ

27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

«Χωρίς αγάπη»

Το καλλιτεχνικό σωματείο «Εξαύδα» συνεχίζει τις κινηματογραφικές του προβολές στον χώρο του στην οδό Κουντουριώτου 31. Στις 27 Νοεμβρίου, στις 20:15, θα προβληθεί η ταινία του Αντρέι Σβιάγκιντσεφ «Χωρίς αγάπη». Αντί εισιτηρίου, οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ.

2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«ANIMA» ΣΤΟ Photometria Photography Center

Την ταινία της Liliya Timirzyanova «ANIMA» (με υπότιτλους στα αγγλικά, διάρκειας 62') θα προβάλει το Photometria Festival το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου, στις 20:00, στο Photometria Photography Center (ΚΑ' Φεβρουαρίου 184) με ελεύθερη είσοδο (απαραίτητη η κράτηση θέσης στο prc@photometria.gr). Η ταινία ANIMA συμμετείχε σε πολλά διεθνή φεστιβάλ. Κέρδισε το Grand Prix στο Ιταλικό Φεστιβάλ Κινηματογράφου στο Asolo.

3 ΚΑΙ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 ημέρες»

Το καλλιτεχνικό σωματείο «Εξαύδα» συνεχίζει τις κινηματογραφικές του προβολές στον χώρο του στην οδό Κουντουριώτου 31. Στις 3 και 4 Δεκεμβρίου, στις 20:15, θα προβληθεί η ταινία του Κριστιάν Μουγκίου «4 μήνες, 3 εβδομάδες και 2 μέρες». Αντί εισιτηρίου, οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ.

ΣΥΝΑΓΜΕΣ

2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ένα αφιέρωμα στη Μαρία Κάλλας

Ένα μουσικό αφιέρωμα στη Μαρία Κάλλας με τίτλο «Αγαπητή Μαρία» διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου, στις 20:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής». Στις 2 Δεκεμβρίου, συμπληρώνονται 100 χρόνια από τη γέννηση της Μαρίας Κάλλας. Συμμετέχουν ο Διονύσης Μελογιαννίδης, τενόρος, η Όλγα Μπαλωμένου, σοπράνο, η Λαμπρίνα Πρεβεζιάνου, πιανίστα, και η Μαρία Τσιρώνη, σοπράνο.

2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Το Επίλεκτο Ηπειρωτικό Ensemble μαζί με τον Σ. Σινόπουλο

Οι 16 νέοι μουσικοί από το Επίλεκτο Ηπειρωτικό Ensemble της Μητρόπολης Ιωαννίνων θα συναντήσουν επί σκηνής τον διεθνώς αναγνωρισμένο Σωκράτη Σινόπουλο στην πολιτική λύρα το Σάββατο 2 Δεκεμβρίου, στις 20:30, στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία στα Ιωάννινα. Την επιμέλεια της εκδήλωσης έχει ο διεθνής λαουτίστας και καλλιτεχνικός διευθυντής του προγράμματος, Βασίλης Κώστας. Θα προηγηθεί τιμητική βράβευση του Πετρολούκα Χαλικιά για τη συνεισφορά του στην ελληνική παραδοσιακή μουσική από τη Μητρόπολη Ιωαννίνων. Στη συναυλία συμμετέχει σαν καλεσμένος καλλιτέχνης ο πρόσφατος απόφοιτος του Berklee College of Music στη ντραμς και τα κρουστά, Παναγιώτης Γεωργακόπουλος, αλλά και ο καθηγητής στο Επίλεκτο Ηπειρωτικό Ensemble και κλαρινίστας Νεκτάριος Παπαγεωργίου. Είσοδος ελεύθερη.

3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Φθινοπωρινή Συμφωνία» από τη Συμφωνική Ορχήστρα

Τη «Φθινοπωρινή Συμφωνία», μια συναυλία με έργα Μπετόβεν, Σούμπερτ και Τσαϊκόφσκι, θα παρουσιάσει η Συμφωνική Ορχήστρα του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων την Κυριακή 3 Δεκεμβρίου, στις 20:30, στην αίθουσα «Αρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος» της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας. Μουσική διεύθυνση: Γεώργιος Χλίτσιος.

ΘΕΑΤΡΟ

2, 3, 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Οι Ηλίθιοι»

Το θέατρο «Κύκλος» (Αραβαντινού 14) ανεβάζει το έργο του Νιλ Σάιμον «Οι Ηλίθιοι» στις 2, 3 και 4 Δεκεμβρίου, στις 21:00.

Τη σκηνοθεσία έχει κάνει η Μίνα Παππά. Τη σκηνογραφία-α-ενδυματολογία ο Γιάννης Κράβαρης και την πρωτότυπη μουσική-στίχους ο Δημήτρης Βεργιώνης. Παίζουν: Πέτρος Χριστακόπουλος, Γιάννης Παπαγεωργίου, Γεωργία Διακοπούλου, Μίνα Παππά, Γιάννης Κράβαρης, Κωνσταντίνος Κιτσάκης, Μαρία Ευσταθοπούλου, Λένα Σοκορέλη, Νεφέλη Θεμελή και Χρήστος Χρήστου.

Τιμή εισιτηρίου: 12 € και 10 € μειωμένο. Τηλέφωνο κρατήσεων 2651-181480 & 6979139705.

3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

«Ο Βασιλιάς με το δέντρο στην καρδιά»

Την παράσταση «Ο Βασιλιάς με το δέντρο στην καρδιά» θα ανεβάζει η θεατρική ομάδα «Μπαγαμπόντο» κάθε Κυριακή, έως 17 Δεκεμβρίου, στις 11:30, στο «Θυμωμένο Πορτραίτο» (Καποδιστρίου 20). Πρόκειται για ένα ηπειρώτικο παραμύθι. Διασκευή, Σκηνοθεσία, Ερμηνεία: Κίκα Ζαχαριάδου, Γιάννης Κοντός. Διάρκεια

Παράστασης: 60 λεπτά. Από 4 ετών. Τιμές Εισιτηρίων: Κανονικό: 10 ευρώ, Μειωμένο: 8 ευρώ (Κάτω των 16 ετών, άνω των 65 ετών, ΑμεΑ, άνεργοι, φοιτητές και σπουδαστές), Οικογενειακό: 30 ευρώ (2 ενήλικες και 2 παιδιά) (Και δεν διατίθεται τερματικό POS). Απαραίτητη η τηλεφωνική κράτηση θέσεων. Τηλ 6947888501.

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

«Η Φάρμα των Ζώων»

Τη θεατρική διασκευή για παιδιά και εφήβους της νουβέλας του Τζορτζ Όργουελ «Η Φάρμα των Ζώων» ανεβάζει η «Θεατρική Συμπαιγνιά, κάθε Κυριακή, στις 11 το πρωί, στη «Σκηνή 125» [εντός του ΚΕΠΑΒΙ]. Παίζουν, χορεύουν και τραγουδούν (με αλφαβητική σειρά): Έρη Γκαρτζονίκα, Γιολάντα

Καπέρδα, Στέλλα Κατσαρού, Θανάσης Μιχαηλίδης, Μαριάννα Μπάρμπα, Βασίλης Σιάφης. Τη θεατρική διασκευή και τη σκηνοθεσία έχει κάνει η Γιολάντα Καπέρδα. Εισιτήριο: 12€, 10€ μειωμένο. Διάρκεια παράστασης: 90 λεπτά. Τηλέφωνα κρατήσεων: 26513-12830, 6945533242 & 6983749922.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Μαθητικές εργασίες

**ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ
ΕΡΓΑΣΙΕΣ
1943-1948**
ΝΤΙΝΟΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
UNIVERSITY STUDIO
PRESS

«**Σ**τον αυλόγυρον του σχολείου παίζω με τους συμμαθητές μου κυνηγητό. Αυτό επαναλαμβάνεται εις όλα τα διαλείμματα. Στην τάξη μέσα παρακολουθώ με προσοχή το μάθημα, αλλά μερικές φορές έρχονται διάφοροι πειρασμοί και με κάνουν να μην προσέχω στον καθηγητή. Απ' όλα τα μαθήματα εμένα μου αρέσουν τα θρησκευτικά η Αριθμητική και τα Αρχαία. Στο σχολείο έρχομαι με πολλή προθυμία γιατί το αγαπώ» αναφέρεται στις πρώτες γραμμές μιας μαθητικής έκθεσης, με θέμα «Πώς περνώ την ημέρα μου στο σχολείο».

Η χειρόγραφη έκθεση, γραμμένη με πολυτονικό σύστημα και ευανάγνωστα συμμετρικά γράμματα, γράφτηκε το 1943 από τον 12χρονο τότε Ντίνο Χριστιανόπουλο, μαθητή της «δεύτερης τάξης νέου τύπου», που αντιστοιχεί στη σημερινή έκτη δημοτικού. Αυτή και πολλές ακόμη έως την ηλικία των 17 ετών, περιλαμβάνονται στο βιβλίο με τίτλο: «Ντίνος Χριστιανόπουλος - Μαθητικές εργασίες 1943-1948», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις University Studio Press.

Πρόκειται για μία δουλειά που είχε κάνει ο ίδιος ο ποιητής σε ηλικία 15 ετών, όταν ξεκίνησε μία προσπάθεια να συγκεντρώνει σε μικρά τετράδια τις εκθέσεις που έγραφε στο Γυ-

μνάσιο, όπου επιπλέον πρόσθετε πληροφορίες, όπως -για παράδειγμα- ποιος καθηγητής την εξέταζε και τι βαθμό είχε πάρει. «Το καλλίτερο ενθύμιο, μου φαίνεται ότι είναι εκτός απ' τις παιδικές μας αναμνήσεις και τις καλές μας πράξεις, οι εκθέσεις και γενικά τα όσα γράψαμε στην παιδική μας ηλικία. Τις εκθέσεις θεωρώ σαν ένα καθρέφτη ο οποίος μας παρουσιάζει ολάκερη την παιδική μας ζωή και μας δείχνει την εξέλιξή μας στο στάδιο του γραφτού λόγου και τι επιδράσεις είχαμε από ορισμένους παράγοντες όταν ήμασταν μικροί» γράφει ο ίδιος σε ένα κείμενο στην πρώτη σελίδα του πρώτου τετραδίου, με τίτλο «Δυο λόγια», όπου υπογράφει με το κανονικό του επώνυμο ως «Λάκης Δημητριάδης» και σημειώνει την ημερομηνία «31.5.46».

Το υλικό αυτό έφερε στο φως μετά τον θάνατο του Ντίνου Χριστιανόπουλου ο ξάδερφός του Γιάννης Μέγας. Ο πολιτικός μηχανικός, που συλλέγει για δεκαετίες υλικό με θέμα τη Θεσσαλονίκη της περιόδου 1850-1950 και έχει γράψει δεκατρία βιβλία σχετικά την ιστορία της πόλης, κατέχει νομίμως τα δικαιώματα του συνόλου του έργου του Ντίνου Χριστιανόπουλου. Μέσα στο βιβλίο περιλαμβάνονται οι μαθητικές εργασίες του μετέπειτα ποιητή, λογοτέχνη, φιλολόγου, δοκιμιογράφου, μεταφραστή, εκδότη, βιβλιοκριτικού και μεγάλου συλλέκτη έργων τέχνης, χωρισμένες ανά τάξη και ενότητες, ανάλογα για το αν πρόκειται για έκθεση, περίληψη, ανάλυση ή κριτική. Οι εργασίες αυτές φανερώνουν ότι δεν ήταν τυχαία η εξέλιξή του σε μία πολυδιάστατη προσωπικότητα, που άφησε πίσω της ανεξίτηλο έργο.

Σε κάποιες από τις 242 σελίδες του βιβλίου υπάρχουν σκίτσα του ίδιου του Χριστιανόπουλου, κάποιες φορές και ως φόντο των χειρόγραφων κειμένων του. Οι τελευταίες σελίδες φιλοξενούν ένα σύντομο -ιδιόχειρο και πάλι- βιογραφικό του, το οποίο έγραψε στην εβδομιαστή δεκαετία της ζωής του.

Ο Γιάννης Μέγας, μοναδικός συγγενής του Ντίνου Χριστιανόπουλου, μικρότερος κατά περίπου 15 χρόνια, είχε στενή επαφή με τον ποιητή μετά το 2000, οπότε και επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη, αφού τα προηγούμενα χρόνια εργάστηκε ως μηχανικός στην Αγγλία, τη Νιγηρία και την Αθήνα.

Τα επόμενα χρόνια, ο Γιάννης Μέγας στάθηκε δίπλα στον ποιητή ως «προστάτης», καθώς όπως λέει με πικρία, τα τελευταία χρόνια της ζωής του Χριστιανόπουλου πολλοί άνθρωποι στο περιβάλλον του προσπάθησαν να τον εκμεταλλευτούν.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη διάδοση αυτού του έργου, κυκλοφόρησε πριν από λίγες μέρες ένα βιβλίο με ποιήματα του Χριστιανόπουλου μεταφρασμένα στα γαλλικά, υπό τον τίτλο «Le ver dans le corps». Και σε αυτήν την περίπτωση, τα δικαιώματα παραχώρησε ο Γιάννης Μέγας, επίσης χωρίς αμοιβή.

ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΑΖΑΝΤΖΙΔΟΥ

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Πηγαίνοντας κόντρα στο ρεύμα

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Πριν από 33 χρόνια τέτοιες μέρες, οι Bad Religion, η πανκ καταγίδα του Γκρεγκ Γκράφιν από το LA, κυκλοφορούσε ένα από τα καλύτερα LP της: *Against the Grain*. Η μπάντα που μαζί με τους Social Distortion όρισαν σε μεγάλο βαθμό τον american punk ήχο, είχε ήδη τέσσερα δυνατά στούντιο άλμπουμ, αλλά ήταν ακόμα για «ειδικά κοινά». Το *Against the Grain* ναί μεν την ανέδειξε καλύτερα εμπορικά, αλλά δεν την έκανε και τόσο «φιλική». Δεν το έπαιξαν τα ραδιόφωνα, δεν το «έσπρωξε» η τηλεόραση και ο λόγος ήταν κάτι παραπάνω από προφανή. Οι BR έχουν ένα από τα πιο προβοκατόρικά logos για τον δυτικό κόσμο, ένα σταυρό σε απαγορευτικό, παρότι δεν καθορίζονται στεγνά ως «αντίθρησκοι».

Η στάση τους όμως στα κοινωνικά ζητήματα είναι δεδομένα αντισυστημική και όχι ψευδεπίγραφα, με alt right επιχειρήματα και πρακτικές, αλλά πραγματικά ριζοσπαστική. Το *Against the Grain* ήταν το τρίτο εν σειρά άλμπουμ με την ίδια σύνθεση, που θα άλλαζε κατόπιν. Ήταν επίσης το τρίτο μετά την επανασύνδεσή τους και δεν θεωρείται τόσο καλό όσο το *Suffer* ή το *No Control*. Είχε όμως τουλάχιστον τρία κομμάτια που εκτός από εξαιρετικά, ήταν και προφητικά. Πρώτα, το *Modern Man*, «evolutionary betrayer, ecosystem destroyer» όπως λένε εμφατικά οι στίχοι. Έπειτα, το *The Positive Aspect of Negative Thinking*, ένας υπαρξιακός εκνευρισμένος ύμνος.

...και τέλος, το *21st Century (Digital Boy)* που σε ένα βαθμό, είναι μια συνέχεια του *21st Century Schizoid Man* των King Crimson και το οπτικοποίησε σε βίντεο κλιπ ο Γκορ Βερμίνσκι.

Το *Against the Grain* ήταν ένα άλμπουμ-καμπή για τη μπάντα. Ήταν όμως και εκείνο που υπέγραψε οριστικά (και σχεδόν αμετάκλητα), τον ήχο των Bad Religion.

Αντιγόνη Βαλάκου

Η έμφυτη ευγένεια, η σεμνότητα, η διακριτικότητα και το υψηλό αίσθημα ευθύνης, δεν ταιριάζουν εύκολα με τον χώρο του θεάματος και ειδικά με το σινεμά. Πόσο δε μάλλον όταν τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι εμφανή ακόμη και στον καθρέφτη της Αντιγόνης Βαλάκου, της «θεατρίνας», όπως προτιμούσε να την αποκαλούν. Μιας ιδιαίτερης προσωπικότητας στη θεατρική τέχνη, που πίσω από τον εύθραυστο χαρακτήρα στο σανίδι ή στα κινηματογραφικά πλατό, αναδείκνυε τον δυναμισμό της, τις αισθητικές απαιτήσεις της, διεκδικώντας την καλλιτεχνική ποιότητα, ακόμη και κόντρα στην εμπορικότητα ή την εύκολη δημοφιλία.

Η Αντιγόνη Βαλάκου, προσπαθούσε συνεχώς να βελτιώνει το πηγαίο ταλέντο

της, αξιοποιώντας τον μελωδικό λόγο της, τη σεμνή παρουσία της, τη δραματική μορφή της, εμπλουτίζοντας τις δραματικές πτυχές των ρόλων της, βάζοντας σχεδόν επώδυνα στο πετσί της τους χαρακτήρες είτε στην ελληνική τραγωδία, είτε στο ξένο δραματικό ή ελληνικό ρεπερτόριο.

Πριν από δέκα χρόνια, στις 12 Νοεμβρίου του 2013, η Αντιγόνη Βαλάκου θα έφευγε από τούτο τον μάταιο κόσμο, αφήνοντας πίσω της τις λιγοστές αλλά ξεχωριστές εμφανίσεις της στη μεγάλη οθόνη και την θεατρική παρακαταθήκη της, την αύρα μίας τεράστιας θεατρίνας, όταν έπρεπε να αναμετρηθεί με ιερά τέρατα και σε έναν χώρο ιδιαίτερα κλειστό, απαιτητικό που δεν χαριζότανε σε αποτυχίες.

Γεννημένη στην Καβάλα στις 24 Μαρτίου του 1930, θα έχει δύσκολα και φτωχικά παιδικά χρόνια, μέχρι να εγκατασταθεί, με την οικογένειά της, στην Αθήνα σε ηλικία 16 χρόνων. Το πάθος της για την ηθοποιία ήταν τόσο μεγάλο, που πριν τελειώσει το σχολείο, φοίτησε ταυτόχρονα και στο «Θεατρικό Σπουδαστήριο» του σημαντικού θεατράνθρωπου Βασίλη Ρώτα, ενώ το 1949 άρχισε και τις πρώτες εμφανίσεις στον θίασο του Αιμίλιου Βεάκη στο έργο «Νυφιάτικο τραγούδι». Το πηγαίο ταλέντο της αναγνωρίστηκε άμεσα και θα την καλέσει στον θίασό της η Κυρία Κατερίνα και λίγο μετά ο θίασος Μανωλίδου - Αρώνη - Χατσίσκος, για να διακριθεί ως ενζενί. Τα επόμενα χρόνια θα συνεργαστεί με το Εθνικό Θέατρο, όπου υποδύθηκε σημαντικούς ρόλους σε έργα, όπως «Χειμωνιάτικο παραμύθι», του Σαίμπηρ, «Δρόμος του Ποταμιού» του Μπέρναρντ Σο και «Κολόμπ» του Ανουίγ, ενώ το 1955 θα ερμηνεύσει την Οφελία στον «Άμλετ», συνεργαζόμενη με το Θέατρο Εθνικού Κήπου.

Αν και είχε κάνει τις πρώτες της εμφανίσεις στον κινηματογράφο, ο οποίος δεν έχαιρε ιδιαίτερης εκτίμησης στους θεατρικούς κόλπους εκείνη την εποχή, θα συνεχίσει να παίζει στο απαιτητικό Εθνικό Θέατρο, γνωρίζοντας την επιτυχία ως Μαίρη Ουόρεν, στη «Δοκιμασία» του Άρθουρ Μίλερ ή ως Ισμήνη, στην «Αντιγόνη» του Σοφοκλή. Τεράστιες επιτυχίες έκανε και στο θέατρο Μουσούρη και ειδικά ως «Άννα Φρανκ», στο ομώνυμο έργο.

ΟΙ ΟΥΡΑΝΟΙ ΕΙΝΑΙ... ΔΙΚΟΙ ΤΗΣ

Το 1952 θα την δει σε κάποια παράσταση ο Ντίνος Δημόπουλος και θα την πάρει από το χέρι για να την πάει στον Φίνο. Θα πρωταγωνιστήσει πριν γίνει 23 χρόνων στο συμπαθητικό, ρομαντικό μελόδραμα, «Οι Ουρανοί Είναι Δικοί μας», του Δημόπουλου, δίπλα στον Αλέκο Αλεξανδράκη και τον Λάμπρο Κωνσταντάρα. Το 1955 θα πρωταγωνιστήσει στο βουκολικό δράμα «Γκόλφω», σε σκηνοθεσία του Ορέστη Λάσκου, μια εισπρακτική επιτυχία, η οποία θα την καταστήσει αδιαφιλονίκητη πρωταγωνίστρια. Το 1957, θα συμπρωταγωνιστήσει σε μία από τις καλύτερες ελληνικές ταινίες, το συγκινητικό «Αμαξάκι», για την Ελλάδα που χάνεται, δίπλα στον τεράστιο Ορέστη Μακρή, τον Βασίλη Αυλωνίτη και τον Στέφανο Στρατηγό, ερμηνεύοντας τον ρόλο μιας ορφανής, αθώας κοπέλας, ερωτευμένης που παρσύρεται από τα ωραία λόγια και τα συναισθήματά της.

Ωστόσο, η Βαλάκου δεν έχει σταματήσει στιγμή από το θεατρικό σανίδι. Το 1958 θα τιμηθεί με το Βραβείο Μαρίκα Κοτοπούλη, ενώ την ίδια χρονιά θα συγκροτήσει

Χαμένα Όνειρα

Το 1961 θα πρωταγωνιστήσει δίπλα στον Δημήτρη Παπαμιχαήλ, στο ενδιαφέρον φιλμ «Χαμένα Όνειρα», σε ένα από τα λιγιστά δράματα του Αλέκου Σακελλάριου, που υπέγραψε και το σενάριο, μαζί με τον Χρήστο Γιαννακόπουλο (από δικό τους θεατρικό έργο). Μια ιστορία για αυτό που λέει και ο τίτλος της ταινίας, με το πρωταγωνιστικό ζευγάρι να βλέπει να περνά η ζωή από μπροστά του, διαψεύδοντας τις προσδοκίες του και παραμένοντας στη μιζέρια, μη μπορώντας να αλλάξουν τη μοίρα τους. Αν ο Σακελλάριος δεν υπέκυπτε στην ευκολία κάποιων μελοδραματισμών και ορισμένων δραματικών ή κωμικών κλισέ, ίσως να είχε κάνει την καλύτερη ταινία του. Αντιθέτως, οι δυο πρωταγωνιστές και ειδικά η Βαλάκου δεν θα παραδοθούν στους μελοδραματισμούς και θα κρατήσουν το ενδιαφέρον της ταινίας ως το τέλος.

δικό της θίασο. Θα παίξει συνολικά σε περισσότερα από 120 θεατρικά έργα, παραδίδοντας μαθήματα υποκριτικής δεινότητας ως Μαρία Στιούαρτ, Έντα Γκάμπλερ, Ιουλιέτα, Μπερνάρντα Άλμπα, Αρετούσα. Παράλληλα θα τιμήσει και το αρχαίο ελληνικό θέατρο ως Ηλέκτρα, Αντιγόνη, Ιφιγένεια, Κασσάνδρα και πολλούς άλλους ρόλους, που θα μείνουν ανεξίτηλοι στη μνήμη όσων τους παρακολούθησαν.

ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΟΥΣΕ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Η Αντιγόνη Βαλάκου, μπορεί να μην είχε το απαραίτητο επιδερμικό σεξαπίλ για μια ενζενί, διέθετε όμως κάτι το αέρινο, μια εσωτερική δύναμη, μια εκφραστικότητα, μία ελκυστικότητα αθωότητα, μια κρυμμένη ορμή, που μπορούσε να μεταδώσει και να περάσει στον θεατή στο θέατρο και στο σινεμά, παρά τις περιορισμένες δυνατότητές του. Με μεγάλη παιδεία, η Βαλάκου ήταν ένας άνθρωπος που αγαπούσε

τους ανθρώπους και όπως είχε εξομολογηθεί της άρεσε να παρατηρεί τους καθημερινούς ανθρώπους, τις συμπεριφορές τους τις αντιδράσεις τους, όλα αυτά τα χαρακτηριστικά που μπορούν να συνδέσουν την υποκριτική με την πραγματικότητα, αλλά και τα όνειρα που είναι απαραίτητα τόσο για τη ζωή όσο και για την τέχνη.

ΣΕΜΝΗ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ

Θα ακολουθήσουν δυο δραματικές ταινίες του Νέστορα Μάτσα («Αθώα ή Ένοχη;» και «Ο Μετανάστες»), που με δυσκολία μπορούμε σήμερα να θυμηθούμε, παρά τα ευπρόσωπα καστ, ενώ θα εμφανιστεί για τελευταία φορά στο σινεμά, σε μία ταινία μικρού μήκους, «Το Νανούρισμα», του Βαγγέλη Καλαμπάκα, αποδεικνύοντας ότι είχε τόλμη και κουράγιο, αλλά και απεριόριστη εμπιστοσύνη στους νέους ανθρώπους.

Η σεμνότητά της την ακολούθησε και στην προσωπική της ζωή. Δεν απασχό-

λησε ποτέ τον Τύπο, ενώ στα ψιλά πέρασε ακόμη και ο γάμος της με τον χειρουργό Αντώνη Τόμπλερ το 1960. Ένας γάμος που θα σβήσει αθόρυβα έπειτα από λίγα χρόνια, καθώς συνοδεύτηκε και από την απώλεια ενός παιδιού.

Η Αντιγόνη Βαλάκου, που υπήρξε καθηγήτρια υποκριτικής στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου, από το 1982 έως το 2007, μεταδίδοντας τις γνώσεις της στα νέα παιδιά, που αγαπούσε σαν δικά της, θα λάβει ακόμη μία τιμητική διάκριση, καθώς το Θέατρο Παλλάς στην Καβάλα θα μετονομαστεί σε Θέατρο Αντιγόνης Βαλάκου.

Συμφιλιωμένη με τον θάνατο, θα αφήσει, ήσυχα, την τελευταία της πνοή σε ηλικία 83 χρόνων, στον Ευαγγελισμό, όπου νοσηλευόταν, αφήνοντάς μας ως παρακαταθήκη πέρα από την ερμηνευτική της δεινότητα, αξίες όπως η ευγένεια, η ταπεινότητα, την αγάπη για τους ανθρώπους.

ΑΠΕ-ΜΠΕ/Χ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

Από το «JFK» του Όλιβερ Στόουν μέχρι το επερχόμενο «Assassination», σκηνοθέτες και συγγραφείς προσπαθούν εδώ και καιρό να αποκαλύψουν την αλήθεια πίσω από τη δολοφονία του Τζον Κένεντι.

Ο πρόεδρος Κένεντι στη λιμουζίνα του στο Ντάλας του Τέξας, στην οδό Main Street, λίγα λεπτά πριν από τη δολοφονία. Στην προεδρική λιμουζίνα βρίσκονται επίσης η Τζάκι Κένεντι, ο κυβερνήτης του Τέξας Τζον Κόναλι και η σύζυγός του, Νέλι

60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΤΖΟΝ ΚΕΝΕΝΤΙ:

Είμαστε πιο κοντά στην αλήθεια;

Όταν έπεσε ο πρώτος πυροβολισμός κατά της αυτοκινητοπομπής που περνούσε μέσα από το Ντάλας στις 22 Νοεμβρίου 1963, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζον Φ. Κένεντι έπασε το λαιμό του. Δευτερόλεπτα αργότερα, το κεφάλι του τυνάχτηκε προς τα πίσω καθώς δέχτηκε το μοιραίο χτύπημα. Η συγκλονιστική δολοφονία του Κένεντι καταγράφηκε σε έγχρωμο φιλμ 8 χιλιοστών από τον ερασιτέχνη κινηματογραφιστή Άμπραχαμ Ζαπρούντερ. Έχοντας κινηματογραφήσει από μια προνομιακή θέση στη διαδρομή της αυτοκινητοπομπής, το υλικό του με τον Κένεντι να δέχεται δύο ξεχωριστές βολές από πυροβόλο όπλο πλαισιώνει ατελείωτα βιβλία, ντοκιμαντέρ και ταινίες σχετικά με τη δολοφονία του.

Το υλικό αυτό επέτρεψε επίσης σε ορισμένους να διασκεδάσουν την ιδέα ότι ο ύποπτος δολοφόνος Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ, ένας 24χρονος τότε πρώην πεζοναύτης, δεν έδρασε μόνος του. Η Επιτροπή Γουόρεν, το όργανο που διερεύνησε τις συνθήκες θανάτου του Κένεντι, αποφάνθηκε ότι ο Όσβαλντ έριξε τρεις πυροβολισμούς από την κοντινή αποθήκη σχολικών βιβλίων του Τέξας και ότι ο δεύτερος και ο τρίτος πυροβολισμός έπληξαν τον λαιμό και το κεφάλι του Κένεντι.

Τώρα, 60 χρόνια μετά την ημέρα που συγκλόνισε τον κόσμο, πολλοί συνεχίζουν να αμφισβητούν την προέλευση αυτών των πυροβολισμών που καθόρισαν την ιστορία.

Για παράδειγμα, η επερχόμενη ταινία «Assassination», την οποία θα σκηνοθετήσει ο βραβευμένος με Όσκαρ σκηνοθέτης Μπάρι Λέβινσον και στην οποία πρωταγωνιστούν οι Αλ Πατσίνο, Τζον Τραβόλτα, Βίγκο Μόρτενσεν, Σάια Λα-Μπάφ και Κόρτνεϊ Λαβ, θα διερευνήσει τη θεωρία της σχέσης της μαφίας του Σικάγο με τη δολοφονία του Κένεντι.

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ

Σε σενάριο τού δύο φορές υποψήφιου για Όσκαρ και βραβευμένου με Πούλιτζερ, Ντέιβιντ Μάμετ, το «Assassination» αφηγείται πώς ο μαφιόζος του Σικάγο, Σαμ Τζιανκάντα, διέταξε τη δολοφονία του προέδρου Τζον Φ. Κένεντι επειδή προσπαθούσε να εξουδετερώσει το οργανωμένο έγκλημα - αφού η μαφία βοήθησε να μπει ο JFK στον Λευκό Οίκο.

Ίσως η πιο γνωστή θεωρία διερευνήθηκε στο έπος του Όλιβερ Στόουν «JFK» το 1991. Ο Κέβιν Κόστνερ υποδύθηκε τον εισαγγελέα της Νέας Ορλεάνης Τζιμ Γκάρρισον, ο οποίος ανακάλυψε ότι υπήρχαν περισσότερα στοιχεία για τη δολοφονία του Κένεντι απ' όσα είχε συμπεράνει η Επιτροπή Γουόρεν. Ο Γκάρρισον και η ομάδα

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ

Αριστερά ο Πολ Λάντις. Πάνω ο Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ τη στιγμή που δέχεται τα πυρά του ιδιοκτήτη νυχτερινών κέντρων, Τζακ Ρούμπι, σε διάδρομο του αρχηγείου της αστυνομίας του Ντάλας. Bob Jackson/Dallas Times-Herald/AP

Τον περασμένο Σεπτέμβριο, οι New York Times επικεντρώθηκαν στην αφήγηση του Πολ Λάντις, ενός από τους πράκτορες των μυστικών υπηρεσιών που βρισκόταν λίγα μέτρα μακριά από τον Κένεντι όταν τον πυροβόλησαν. Η μαρτυρία του Λάντις, η οποία περιλαμβάνεται σε επικείμενα απομνημονεύματά του, αμφισβητεί τη «θεωρία της μίας σφαίρας» της Επιτροπής Γουόρεν, σύμφωνα με την οποία μία από τις τρεις σφαίρες διαπέρασε τον λαιμό του Κένεντι προτού χτυπήσει τον κυβερνήτη του Τέξας Τζον Μπ. Κόνελι που καθόταν στο μπροστινό κάθισμα, τραυματίζοντας την πλάτη, το στήθος, τον καρπό και τον

μυρό του. Ο Λάντις δεν πήρε ποτέ συνέντευξη από την Επιτροπή Γουόρεν, γεγονός εντυπωσιακό δεδομένης της εγγύτητάς του στο γεγονός. Ο σήμερα 88χρονος παρέμεινε σιωπηλός για το θέμα επί 60 χρόνια. Μέχρι τώρα.

Γράφει στο βιβλίο του «The Final Witness», που κυκλοφόρησε τον περασμένο μήνα, ότι δεν θέλει να προωθήσει θεωρίες συνωμοσίας σχετικά με τον θάνατο του Κένεντι. Ωστόσο, αν διαψεύσει τον ισχυρισμό ότι μία σφαίρα θα μπορούσε να προκαλέσει τόσο μεγάλη ζημιά, αυτό θα σήμαινε ότι ο Όσβαλντ δεν ήταν ο μοναδικός εκτελεστής.

δα του υπέθεσαν ότι ο Όσβαλντ ήταν πράκτορας της CIA και ότι τον παγίδευσαν για τη δολοφονία.

Ο Όσβαλντ πέρασε χρόνο στην ΕΣΣΔ, γεγονός που οδήγησε πολλούς να υποθέσουν την επιρροή της Μόσχας. Ορισμένα βιβλία εικάζουν την επιρροή της Κούβας, με τον Κένεντι να επιθυμεί να απομακρύνει τον κομμουνιστή επαναστάτη Φιντέλ Κάστρο από την εξουσία.

Το FBI και ο άνθρωπος που διαδέχθηκε τον Κένεντι στην προεδρία, ο Λίντον Μπίνς Τζόνσον (LBJ), έχουν επίσης κατηγορηθεί.

«Ο άνθρωπος που σκότωσε τον Κένεντι: The Case Against LBJ» είναι ένα βιβλίο που έγραψε ο Ρότζερ Στόουν, συνεργάτης του Ντόναλντ Τραμπ, το οποίο υποστηρίζει ότι ο διάδοχος του Κένεντι είχε συνεργαστεί με μαφιόζους και τις αμερικανικές

μυστικές υπηρεσίες για να σκοτώσει τον πρόεδρο.

Πολλά από αυτά τα βιβλία και ταινίες έχουν κυκλοφορήσει κατά ή κοντά σε σημαντικές επετείους του θανάτου του Κένεντι, συμπεριλαμβανομένου του βιβλίου του Στόουν, το οποίο κυκλοφόρησε 50 χρόνια μετά τη δολοφονία το 2013.

Επίσης, το βιβλίο του 1993 «Case Closed» του Τζέρελντ Πόσνερ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «ο Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ έδρασε μόνος του».

Ο Όσβαλντ πυροβολήθηκε μόλις δύο ημέρες μετά τη δολοφονία του Κένεντι από τον ιδιοκτήτη του τοπικού νυχτερινού κέντρου Τζακ Ρούμπι σε ζωντανή τηλεοπτική μετάδοση στο υπόγειο του αστυνομικού τμήματος του Ντάλας. Η Επιτροπή Γουόρεν δεν βρήκε καμία απόδειξη ότι ο Ρούμπι είχε εμπλακεί στη δολοφονία του

JFK- ούτε ότι η δολοφονία του Όσβαλντ ήταν μέρος συγκαλύψης.

Τον Δεκέμβριο του 2022, τα Εθνικά Αρχεία των ΗΠΑ έδωσαν στη δημοσιότητα 13.173 έγγραφα σχετικά με τη δολοφονία του JFK. Η κίνηση αυτή σήμαινε ότι το 97% των εγγράφων που σχετίζονται με τη δολοφονία έχουν πλέον δημοσιοποιηθεί. Είχε προηγηθεί παρόμοια απελευθέρωση αρχείων από την κυβέρνηση Τραμπ το 2017.

60 χρόνια μετά τη δολοφονία του προέδρου μέσα στην ανοιχτή λιμουζίνα του, οι εικασίες σχετικά με το κίνητρο του θανάτου του θα μπορούσαν κάλλιστα να συνεχιστούν για δεκαετίες.

Όπως είπε κάποτε ο σκηνοθέτης της ταινίας «JFK», Όλιβερ Στόουν, για την ιδέα ότι ο Όσβαλντ έδρασε μόνος του, το αμερικανικό κοινό «δεν το αποδέχθηκε ποτέ. Μυρίζουν έναν αρουραίο».

ΜΠΕΝΙΑΜΙΝ ΝΕΤΑΝΙΑΧΟΥ

Αντιμέτωπος με την καταστροφή της Χαμάς

Ο πρωθυπουργός Μπενιαμίν Νετανιάχου έχτισε τη φήμη του ως γεράκι της ασφάλειας χάρη στη θητεία του σε μια επίλεκτη μονάδα ειδικών δυνάμεων που πραγματοποίησε μερικές από τις πιο τολμηρές διασώσεις ομήρων στο Ισραήλ. Η κληρονομιά του ως ο μακροβιότερος ηγέτης της χώρας του θα σημαδευτεί τώρα από μία από τις χειρότερες αποτυχίες στον τομέα της ασφάλειας που έχει γνωρίσει και από την τύχη περισσότερων από 200 ομήρων που κατέλαβαν Παλαιστίνιοι ένοπλοι της Χαμάς από τη Γάζα, οι οποίοι σύμφωνα με το Ισραήλ σκότωσαν 1.400 ανθρώπους κατά τη φονικότερη ημέρα της 75χρονης ιστορίας του.

Στην έκτη θητεία του ως πρωθυπουργός, ο 74χρονος Νετανιάχου, ηγείται ενός από τους πιο ακροδεξιούς συνασπισμούς του Ισραήλ και δέχεται όλο και μεγαλύτερη πίεση καθώς το αρχικό σοκ έχει

δώσει τη θέση του στην οργή για τις αποτυχίες που επέτρεψαν να πραγματοποιηθεί η επίθεση.

Αρνήθηκε να αναλάβει την ευθύνη, λέγοντας μόνο ότι όλοι θα πρέπει να απατηθούν σε δύσκολες ερωτήσεις όταν τελειώσει ο πόλεμος με τη Χαμάς, και σε μια από τις σπάνιες συνεντεύξεις Τύπου που παραχώρησε, απέρριψε μια ερώτηση για το αν θα παραιτηθεί.

Όμως η διάθεση της χώρας έχει αλλάξει, σύμφωνα με δημοσκοπήσεις που δείχνουν ότι μια μεγάλη πλειοψηφία τον κατηγορεί, υποστηριζόμενη από εικόνες υπουργών του υπουργικού συμβουλίου που βάλονται δημοσίως όταν βγαίνουν από τα υπηρεσιακά τους αυτοκίνητα.

Μια δημοσκόπηση της εφημερίδας Maariv στις 18-19 Οκτωβρίου έδειξε ότι ο πρώην υπουργός Άμυνας Μπένι Γκαντζ, επικεφαλής του κεντρικού κόμματος της αντιπολίτευσης σε μια νεοσυσταθείσα κυβέρνηση ενότητας, προτιμάται για πρωθυπουργός από το 48% των ερωτηθέντων, έναντι μόνο 28% για τον Νετανιάχου.

«Ο Νετανιάχου θα φύγει. Όπως και οι κορυφαίοι στρατιωτικοί, οι αξιωματούχοι των μυστικών υπηρεσιών και της GSS (υπηρεσία πληροφοριών). Επειδή απέτυχαν», έγραψε σε κύριο άρθρο της αυτή την εβδομάδα η εφημερίδα Israel Hayom.

Αντιμέτωπος με δίκη για κατηγορίες διαφθοράς, τις οποίες αρνείται, η δημοτικότητά του είχε ήδη πληγεί από μια σκληρή μάχη για τα

σχέδια περιορισμού των εξουσιών του Ανώτατου Δικαστηρίου, η οποία έβγαλε εκατοντάδες χιλιάδες Ισραηλινούς στους δρόμους επί μήνες.

Προς το παρόν, οι πολιτικές συνέπειες έχουν τεθεί σε αναμονή, καθώς τα ισραηλινά αεροσκάφη πραγματοποιούν αεροπορικές επιδρομές που σύμφωνα με το υπουργείο Υγείας της Γάζας έχουν σκοτώσει περισσότερους από 14.000 Παλαιστίνιους και τα ισραηλινά τανκς έχουν εισχωρήσει βαθιά στον αποκλεισμένο θύλακα. Πολλά θα εξαρτηθούν όμως από το αποτέλεσμα της επιχείρησης, της οποίας δηλωμένος στόχος είναι να καταστρέψει για πάντα τη Χαμάς, καθώς και από το αν το ίδιο του το κόμμα θα συνεχίσει να τον υποστηρίζει μπροστά στις ολοένα και πιο δυνατές εκκλήσεις για αλλαγή.

«Δεν ανησυχώ για τις δημοσκοπήσεις, ανησυχώ για την παράδοση των αποτελεσμάτων και νομίζω ότι ο πρωθυπουργός Νετανιάχου και η κυβέρνηση πρέπει να παραδώσουν», δήλωσε ο Ντάνι Ντάνον, πρώην πρόεδρος του Ισραήλ στα Ηνωμένα Έθνη και μέλος του κυβερνώντος κόμματος Λικούντ του Νετανιάχου στο κοινοβούλιο.

«Έχουμε δει πάρα πολλούς κύκλους στο παρελθόν όπου η πίεση ανάγκασε την κυβέρνηση να μην ολοκληρώσει την αποστολή και να αφήσει τη Χαμάς στην εξουσία», είπε.

«Αν η κυβέρνηση δεν εκπληρώσει αυτό που υποσχέθηκε, που είναι η εξάλειψη της Χαμάς, είμαι σίγουρος ότι δεν θα γίνει αποδεκτή - ούτε από το κοινό ούτε από το πολιτικό σύστημα».

ΝΕΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Αλλά η στρατιωτική δοκιμασία, αν και αρκετά τρομακτική από μόνη της, δεν είναι η μόνη πρόκληση. Ο Νετανιάχου, ο

οποίος «έκαψε» την καλή θέληση ακόμη και συμμάχων όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες στη μάχη για τη δικαστική μεταρρύθμιση, αντιμετωπίζεται με βαθιά καχυποψία σε μεγάλο μέρος του κόσμου λόγω της συμμαχίας του με σκληροπυρηνικά θρησκευτικά και εθνικιστικά κόμματα. Εκτός από την πίεση για θέματα όπως η αδυσώπητη επέκταση των εβραϊκών οικισμών στην κατεχόμενη Δυτική Όχθη, έχει αυξηθεί η ανησυχία διεθνώς για την κλίμακα των θυμάτων κατά τους βομβαρδισμούς της Γάζας.

Η οικονομία, που πιέζεται από την αβεβαιότητα σχετικά με τη διαδικασία δικαστικής αναθεώρησης, στην οποία αντιτάχθηκε σθεναρά το μεγαλύτερο μέρος της επιχειρηματικής κοινότητας, έχει πληγεί περαιτέρω με επιχειρήσεις σε τομείς που κυμαίνονται από τις κατασκευές έως τις υπηρεσίες τροφίμων να αναφέρουν απότομες μειώσεις εσόδων.

Ο Νετανιάχου εμφανίζεται πλέον όλο και πιο ασταθής, ιδίως σε ένα περιστατικό αυτή την εβδομάδα, κατά το οποίο έστειλε ένα tweet αργά το βράδυ κατηγορώντας τους επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών του ότι δεν τον προειδοποίησαν για την επίθεση της 7ης Οκτωβρίου. Το tweet διαγράφηκε το επόμενο πρωί και ο Νετανιάχου ζήτησε συγγνώμη, αλλά η ζημιά είχε γίνει και υπήρξε θύελλα επικρίσεων από τον Τύπο και από όλο το πολιτικό φάσμα.

«Είναι ένας άνθρωπος που είναι ακατάλληλος να υπηρετήσει ως πρωθυπουργός», έγραψε ένας συντάκτης της Yedioth Ahronoth, της εφημερίδας με τις μεγαλύτερες πωλήσεις στο Ισραήλ, προσθέτοντας ότι ο Νετανιάχου θα έπρεπε να είχε παραιτηθεί ή να είχε απομακρυνθεί αμέσως μετά την επίθεση της 7ης Οκτωβρίου.

Στην έκτη θητεία του ως πρωθυπουργός, ο 74χρονος Νετανιάχου, ηγείται ενός από τους πιο ακροδεξιούς συνασπισμούς του Ισραήλ και δέχεται όλο και μεγαλύτερη πίεση καθώς το αρχικό σοκ έχει δώσει τη θέση του στην οργή για τις αποτυχίες που επέτρεψαν να πραγματοποιηθεί η επίθεση.

